

**YEREL YÖNETİMLERDE
KENTLİLİK BİLİNCİ İLE VERGİ BİLİNCİ ARASINDAKİ İLİŞKİ:
*Gaziosmanpaşa Üniversitesi Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama***

Yavuz ACUNGİL*
Doğan BOZDOĞAN**
Ümit ŞİMŞEK***

Öz

Ülkemizde 1950’li yıllarda gelişen kentleşme olgusu 1990’lı yıllardan sonra ivme kazanmış ve günümüzde %92,3 gibi yüksek oranlara ulaşmıştır. Hızla gelişen kentleşme olgusuna ülkemizdeki kentler aynı hızda uyum sağlayamamış bu durum kentlerde birçok sorunun ortaya çıkmasına yol açmıştır. Bu şartlarda yerel yönetimlerin kente yapacağı hizmetler kentlerde yaşanan sorunların çözümü konusunda önemli bir etken olmuştur. Yerel yönetimler ise gerek merkezi yönetimden aldığı gelirlerle gerekse de yerel bazlı vergilerle bu hizmetleri sunmaya çalışmaktadır. Bu kapsamda yerel halkın ödeyeceği yerel bazlı vergiler direkt olarak yerel halka hizmet olarak döneceği için çok daha önemli hale gelmektedir.

Kentsel sorunların varlığını tümünden ve kısa zamanda ortadan kaldırmak zordur. Ancak sorunları en aza indirmek mümkündür. Bu da kentte yaşayan bireylerin duyarlılıklarına bağlıdır. Kendini bulunduğu kente kendini ait hissedene, kenti sahiplenme duygusu gelişmiş ve kent sorunlarına kayıtsız kalmayan kısacası kentlilik bilinci gelişmiş ve kentin gerektirdiği davranış biçimlerini benimsemiş bireylerden beklenen de yerel yönetimlerin gelir kaynaklarına katkı sağlaması ve sorumluluktan kaçmamasıdır. Vergi kaçırma gibi vergi ahlakına aykırı eylemlerde bulunan bireylerde kentlilik bilincinin de çok gelişmediği düşünülebilmektedir. Bu kapsamda, gelişmekte olan bir ülke konumunda bulunan Türkiye’de, faal, eğitilmiş genç nüfusun kentlilik bilinci ile vergi bilincine yönelik bakış açılarının tespit edilmesi önemlidir. Zira söz konusu bu genç nüfus geleceğin potansiyel kentli halkı ve vergi mükellefidir. Bu doğrultuda, Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi öğrencilerinin kentlilik bilinci ile vergi bilinci arasındaki ilişkiye bakış açılarının ölçülmesine yönelik anket çalışması yapılacaktır. Çıkacak sonuçlara göre bazı değerlendirmeler yapılacak ve birtakım önerilerde bulunulacaktır.

Anahtar Kelimeler: *Kentlilik bilinci, Vergi Bilinci, Yerel Yönetimler.*

THE RELATIONSHIP BETWEEN URBANISM AND TAX AWARENESS IN LOCAL GOVERNMENTS: A RESEARCH ON STUDENTS OF GAZIOSMANPAŞA UNIVERSITY

Abstract

Urbanization, which developed in the 1950s in our country, gained momentum after the 1990s and has now reached a high rate of 92.3%. The cities in our country were unable to adapt at the same pace to the rapidly developing urbanization situation, which caused many problems to arise in the cities. In these circumstances, the services that local governments will make to the city have been an important factor in the solution of the problems in cities. Local governments, on the other hand, are trying to provide these services either within come

* Arş. Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, yavuz.acungil@gop.edu.tr.

** Yrd. Doç. Dr., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Maliye Bölümü, dogan.bozdogan@gop.edu.tr.

*** Arş. Gör., Gaziosmanpaşa Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Kamu Yönetimi Bölümü, umit.simsek@gop.edu.tr.

from the central government or with local taxation. In this context, the local-based tax that local people will pay for is becoming more important as it will directly return to the local public service.

It is difficult to remove the existence of urban problems altogether and in a short time. However, it is possible to minimize the problems. This depends on the sensitivities of the individuals living in the city. In short, citizens who feel self-own, have a sense of ownership of the city, do not remainin different to urban problems, urbanism is developed and the individuals who have adopted the behaviors required by the city are expected to contribute to the income sources of local administrations and not escape from responsibility. It may be thought that the urbanization consciousness does not develop very much in the individuals who are against the tax morality such as tax evasion.

In this context, it is important to determine the perspectives of the active, educated young population towards urban awareness and tax consciousness in Turkey, which is a developing country. Because this young population is the potential citizen of the future and the tax payer.

In this direction, a questionnaire survey will be conducted to measure the views of the students of Tokat Gaziosmanpaşa University regarding the relationship between urbanism consciousness and tax consciousness. Depending on the out come, some evaluations will be made and a number of suggestions will be made.

Keywords: *Urban Awareness, Tax Awareness, Local Governments.*

GİRİŞ

Kentler, tarih boyunca medeniyetlerin kurulduğu, geliştiği mekânlar olagelmıştır. İlk toplumlardan sanayi toplumlarına kadar kentler bazen yavaş bazen de hızlı bir şekilde gelişmeler göstermiş, Sanayi Devrimi ile birlikte mekânlar ve toplumlar hızlı bir değişim süreci içine girmişlerdir. Erken dönem sanayileşmiş ülkelerde gelişen kente özgü yapılar ve yaşam biçimleri geç sanayileşmiş ülkelerde daha geç zamanlarda görülmeye başlamıştır. Türkiye’de geç sanayileşmiş bir ülke olarak 1950’li yıllardan sonra hızla sanayileşmeye ve kentleşmeye başlamış ancak yaşanan bu değişim gelişmiş ülkelerdeki gibi zamana yayılamamıştır. Bir anda gelişmiş ülkelerin yaşadığı değişimin gerçekleştirilmeye çabaladığı ülkemizde kente özgü kültür, bilinç bir anda yerleştirilmeye çalışılmış, bunun sonucu da kentlileşme, kentlilik bilinci gibi olgular tam olarak gelişmeye imkân bulamamıştır. Ülkemizde kentlerin yaşayanlara sunduğu fiziksel ve sosyal imkânların yetersiz kalması kentte yaşayanların da sorumluluklarını ön plana çıkarmıştır. Kente duyulan aidiyet, kentle bütünleşme, kente uyum gösterme gibi algılamalar her ne kadar ön plana çıksa da kentlerin mevcut sorunlarına katkıda bulunma hususu da kentlilik bilincinin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Bu çerçevede kentte hizmet sunumunda baş aktör olan belediyelere hizmet sunması konusunda ödediği vergilerle halkın katkı sunması da önem kazanmaktadır.

Genelde merkez, özelde ise yerel yönetimlerin gelirlerinde en önemli kalem vergilerdir. Bu nedenle devletler bireylerin vergiye gönüllü uyumlarını sağlamaya yönelik çalışmalar yapmaktadır. Çünkü vergiye gönüllü uyumun artması doğrudan vergi gelirlerinde artış sağlayacaktır. Bu doğrultuda vergiye gönüllü uyum önündeki en büyük engel vergi bilinci ve ahlakıdır. Bu durum Türkiye için sorunlu alanlardan birisidir. Türkiye’de vergi bilinci ve ahlakı normalden düşüktür. Bunun belirleyicisi olarak

vergisel işlemlerde mükellef kaynaklı vergi hatalarının fazlalığı, vergi kaçırma oranlarının yüksekliği gösterilebilir.

Genel olarak yapılan teorik ve nicel çalışmalarda yüksek yaş gruplarının vergi bilinci ile ahlakı arasında pozitif yönlü bir ilişkinin tespit edildiği görülmektedir. Dolayısıyla genç nüfusun vergi bilincinde birtakım sorunların var olabileceği hareket noktasıyla yapılan bu çalışmada üniversite öğrencilerinin vergi bilinçleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Burada özellikle üniversite öğrencilerinin vergi bilinciyle kentlilik bilinci arasındaki ilişki üzerinden kent aidiyetliği veya kente ait hissetme düzeyleri tespit edilmek istenmiştir.

1. BELEDİYELER

Yerel yönetimin birimleri içerisinde yer alan belediyeler, yerel ihtiyaçların giderilmesi noktasında önemli işlevler yürütmektedir (İnanç ve Ünal, 2015: 7-8). Bu önemli vizyonu sebebiyle de Türk yerel yönetim sistemi içerisinde belediyelerin ağırlıklı bir yerinin olduğu söylenebilir.

Tanzimat sonrası dönemde yönetim anlayışı içerisine giren belediyeler gelişimlerini hızla sürdüren yapılardır. Son dönemlerde gerçekleştirilen yasal düzenlemelerle belediyelerin yapılarında ve işlevlerinde bir dönüşüm yaşandığı açıktır.

5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 3. maddesinde belediye tanımına yer verilmiştir. Buna göre belediye; belde de yaşayanların mahalli ortak özellikteki ihtiyaçlarını gidermek üzere kurulan ve karar vericileri seçmenler tarafından belirlenen, hem idari hem de mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisidir (Belediye Kanunu, mad.3).

Belediyelerin görev ve sorumlulukları 5393 sayılı kanunun 14. maddesinde sayılmıştır. Bu çerçevede kentsel altyapısının oluşturulması, çevre sağlığı, temizlik ve katı atık hizmetleri, ekonomi ve ticaretin geliştirilmesi, okul öncesi eğitim kurumlarının açılması, kadınlar ve çocuklar için koruma evlerinin açılması, kültür ve sanat, turizm gibi hizmetlerin yapılması belediyelerin görev ve sorumluluklarından bazılarıdır.

Yukarıda sınırlı olarak sayılan bu hizmetlerin dışında da birtakım görev ve sorumluluklara sahip olan belediyelerin gelirleri bu noktada önem arz etmektedir. Belediye gelirleri 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 59. maddesinde¹ dokuz başlıkta sıralanmıştır. Bu çerçevede, belediyelerin Kanun'da belirtilen çeşitli vergilerden, harçlardan ve katılma paylarından başlıca kadar geniş bir gelir yelpazesi olduğu söylenebilir.

Bu noktada belediyelerin gerek harcamalarında gerekse elde edecekleri gelirlerde önemli bir husus olan belediyelerin özerkliği hususunun değerlendirilmesi gerekmektedir.

2. VERGİ BİLİNCİ VE VERGİ BİLİNCİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

¹ Bkz. 5393 Sayılı Belediye Kanunu'nun 59. maddesi.

Literatürde mükelleflerin vergiye karşı tutumlarını ve vergi bilincini inceleyen çalışmaların gerek yerli gerekse de yabancı yazında 1970’li yıllara dayandığı görülmektedir. Bu çalışmaların bir kısmı teorik bir kısmı da ampirik olarak literatürde yer almaktadır.

Yabancı literatürde, Wenzel (2004) çalışmasında vergi uyumunda norm süreçlerini incelemiş ve bunun vergi bilinci üzerindeki etkilerini araştırmıştır. Yine vergi bilinci ile ilgili Scmölders’in (1970) ve Vogel’in (1974) çalışmaları vergi bilinci ile alakalı ampirik çalışmalardır. Allingham ve Sandmo (1972) ise bireysel ahlak ve sosyal normların vergi davranışları üzerindeki etkisini incelemiştir.

Türkiye’de vergi bilinci ile ilgili çalışmalar 1990’lı yıllarda başlamış 2000’li yıllarda ise bu konuya ilişkin çalışmalarda artış olduğu gözlemlenmiştir. Muter, Sakınç ve Çelebi (1993) Manisa’da 505 mükellef üzerine uyguladıkları anket vasıtasıyla mükelleflerin vergi karşısındaki tutumlarını tespit etme imkânı elde etmiştir. Yine Gerçek ve Yüce (1998) çalışmalarında Bursa Ticaret Odasına kayıtlı bulunan 235 mükellef üzerinde anket çalışması yapmıştır. Böylelikle mükelleflerin vergiye bakışlarını tespit etmişlerdir. 2004 yılında Çoban ve Zengin Denizli’de 1200 mükellefe anket uygulamış ve mükelleflerin vergi politikalarına tepkilerini ölçmeye çalışmıştır. İpek ve Kaynar (2009) Çanakkale ilindeki 415 mükellefin vergiye yaklaşımını yine ampirik olarak incelemiştir.

Bu çalışmalardan hareketle, literatürde uzlaşının sağlandığı genel bir vergi bilinci tanımı yer almamasına rağmen çeşitli tanımlamalarında yapılmaya çalışıldığı görülmektedir. Yukarıda belirtilen çalışmalardan bağımsız olarak Dornstein (1987) vergi bilincini farkındalıkla özdeşleştirmiş ve verginin farkında olunması olarak açıklamıştır. Savaşan ve Odabaş (2005) ise ödenen vergi ile alınan hizmet arasında kurulan ilişki şeklinde tanımlamıştır. Yine Taytak (2010), vergi bilinci ile ilgili hem farkındalık hem de sebep sonuç ilişkisini birlikte değerlendirmiştir. Bu çerçevede bir tanımlama yapmak gerekirse, vergi bilinci, mükelleflerin vergi ödeme farkındalıklarının bekledikleri hizmetlerle ilişkilendirilmesidir.

Genel olarak bakıldığında vergi mükelleflerinin vergi bilinçleri, vergi politikalarına tepkileri ve vergilere uyumları yalın olarak çalışılmıştır. Çalışmayla ilintili olarak literatürde vergi bilinci ile kentlilik bilincini ölçen bir çalışma literatürde yer almamaktadır.

Algı, tutum ve davranış ilişkisi bireylerin vergisel bilincini etkileyen faktörlerdir. Bu faktörler yaşamsal belirleyiciler olarak da addedilmektedir (Buchanan ve Huczynski, 1997:668). Bu doğrultuda vergi bilincini etkileyen faktörleri dört temel üzerine kurmak mümkündür. Bunlar;

- Kişisel faktörler,
- Kültürel faktörler,
- Ekonomik faktörler,
- Politik ve hukuki faktörlerdir.

Kişisel faktörler olarak, cinsiyet, yaş, gelir seviyesi kısacası demografik faktörler ile bireylerin tutumları yer almaktadır. Örneğin bir bireyin yaşı ile vergiye uyumunun arasında doğru orantı vardır.

(Dubin ve Wilde, 1988: 64). Yani yaş ilerledikçe vergiye uyum artmaktadır. Yine gelir düzeyinin artması ile vergiden kaçınma ve vergi kaçırma eğilimlerinin arttığını tespit eden çalışmalarda aynı zamanda kadınların erkeklere oranla daha fazla vergi bilincinde ve uyumuna sahip olduğu bulgulanmıştır.

Yine bir toplumun kültürel değerleri vergi bilinci üzerinde etkin rol oynamaktadır. Kültürel faktör olarak, bir toplumun inançları ve değerleri gösterilebilir. Ayrıca bireylerin yer aldığı gruplarda vergi bilinci üzerinde etkindir ve bu da yine kültürel faktör olarak değerlendirilmektedir. Örneğin bir bireyin yer aldığı grupta (iş arkadaşları, aile çevresi vb.) vergi kaçırma yönelik davranışlar ayıplanır ve karşı çıkılırsa o birey söz konusu davranıştan uzak kalma eğilimi içerisinde olacaktır. Dolayısıyla bu guruplar vergi bilinci üzerinde etkin bir rol oynamaktadır.

Ekonomik faktörlerin vergi bilinci üzerindeki etkisi değerlendirildiğinde milli gelir ile bir ilişki kurulması gerekir. Dolayısıyla milli gelir arttıkça kişi başına düşen gelir artacak ve refah seviyesi yükselecektir. Bu da beraberinde devlete aidiyetlik duygusunu geliştirecektir. Nihayetinde vergi vermenin devletin devamlılığı için önem arz ettiği bilinci bireyde yerleşecektir. Ancak bu durum özellikle gelişmiş ülke toplumlarına has bir olgudur. Gelişmekte olan ülkelerin temel sorunu gelir seviyesinin arttıkça vergiden kaçınma ve vergi kaçırma eğilimlerinin de beraberinde artmasıdır.

Politik ve hukuki faktörlerin etkisi ise özellikle bireylerin kendilerinin hukuki anlamda güvende hissetmeleriyle alakalıdır. Yani, bireyler karar vericilerin ve yasa koyucunun vergi ile ilgili işlemlerinde hukuk devleti ilkesini göz önünde bulundurduğu inancına sahip olurlarsa veya yasa vericiler bu hususlara dikkat ederlerse vergi bilincinin pozitif yönde artışa sahip olacağı kaçınılmazdır. Aslında bakıldığında temel husus bireylerin kendilerini değerli hissetmelerini sağlayacak düzenlemelerin varlığı ile vergi bilinci arasındaki ilişkidir. Bir birey bulunduğu kentte, yörede, kasabada veya ilde tüm bu sayılan faktörlerle yoğurulmuş vergisel uygulamalara mutlak suretle pozitif tepkiler verecek ve kendisini söz konusu kentin, yörenin, kasabanın veya ilin bir parçası olarak görecektir. Böylelikle kamu harcamalarının finansmanına katılım eğilimi yüksek olacaktır.

3. KENTLİLEŞME, KENT KÜLTÜRÜ VE KENTLİLİK BİLİNCİ KAVRAMLARI İLE KENTLİLİK BİLİNCİ GÖSTERGELERİ

Kentleşme sürecinin kentleşme, kent kültürü ve kentlilik bilinci gibi kavramları ortaya çıkarmaktadır. Kentleşme, kentleşmenin toplumsal değişme ve bütünleşme boyutu olarak karşımıza çıkmaktadır. Keleş (1998: 80), kentleşmeyi “kentleşme akımı sonucunda toplumsal değişmenin insanların davranışlarında ve ilişkilerinde, değer yargılarında, tinsel ve özdeksel yaşam biçimlerinde değişiklikler yaratma süreci” olarak tanımlamıştır. Sencer’in (1979: 292) belirttiği gibi, kentleşme bir değişim süreci olarak algılanması ile birlikte genel olarak kentleşmeye kırsal kesimden kentsel kesimlere göç sonrası bireylerin kente özgü işlerde çalışması, kente özgü davranışları benimsemesi ve kentin sunduğu imkânlardan faydalanması ortak vurgusu yapılmaktadır.

Kent kültürü, o kentte yaşamış bütün uygarlıkların sosyolojik, iktisadi, siyasi ve psikolojik olarak yapmış oldukları etkinliklerin gerek kentsel dokuda yer bulması gerekse toplumsal yaşamda kendini göstermesiyle ortaya çıkan bütünlüktür (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2009: 79).

Kentlilik bilinci kavramı ise kentte yaşayan bireylerin kendilerini yaşadıkları kentin bir parçası olarak algılaması, kente karşı hassasiyet göstermesi ve sorumluluk hissedebilmesi olarak ifade edilmektedir. Aynı zamanda kentsel yaşama uygun bilgisel ve eylemsel bir duruşu sergileyebilmesi, aktif bir birey olarak kent yaşamına katılması, katılımı da araçsallıktan amaçlılığa dönüştürebilmesidir (Geyik, 2010: 26). Her ne kadar kişilerin yaşadıkları kent ile güçlü bağlar kurabilmesi ile birlikte bu kişilerin kendilerini yaşadıkları kente ait hissedebilmeleri esastır.

Kentlilik bilinci, kent kültürünü anlamak, kendini kente, kentin dinamiklerine ait ve güvende hissetmek, kentsel oluşumlardan sorumluluk duymak olarak kavramsallaştırılabilir. Aynı zamanda kentlilik bilinci biraz da kentte yaşayan bireylerin birbirini fark etmesi, anlaması, farklılıklarını çeşitlilik olarak algılaması ve bu çeşitlilik ve renk harmonisinden kent kültürü-kentlilik adına ortaklıkları çıkarma çabalarının bütünü olarak ifade edilmektedir (Bayındırlık ve İskan Bakanlığı, 2009: 17-22).

Kentini seven, kentinde bulunan her öğeyi kanıksayan, kentine sahip çıkan, doğal ve yapay her türlü çevre değerlerini koruyan kentli bireyler kentsel yaşam kalitesinin yükselmesinde önemli katkıda bulunurlar (Es, 2008: 107).

Bireylerde kentlilik bilincini ortaya koyan bazı kriterlerden bahsetmek mümkündür. Bunlar (Geyik, 2010: 38-39; Mutlu ve Batmaz, 2013: 69-70):

- Kentsel Aidiyet
- Kenti Sahiplenme
- Kent Kurumlarına Katılım
- Kent Sorunlarıyla İlgilenme
- Kentsel Farkındalık

şeklinde sıralanmaktadır.

Kent toplumunun değer-norm sistemini, kent insanının düşünme, davranış yapısını ve kent içinde yer alan farklılıklarla birlikte bir arada yaşayabilme yetisini öğrenme de kent içi sosyalleşmeyi ve kentlilik bilincini geliştirir (Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, 2009: 17-22). Kente karşı sorumlu olma, kente ve kentte yaşayan insanlara saygılı olma ve kente bağımlılık duyma kentlilik bilincini güçlendiren kavramlar olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kentsel aidiyet, bireyin kentini ve kendini özdeş kabul etmesi anlamına gelmektedir.” Bu kent bana ait, ben de bu kente aidim” düşüncesinin bireylerde hâkim olmasıdır (GENAR, 2006: 141). Bireyin kendini kentli olarak algılaması, kendini kentte bütünü bir parçası olduğunun farkına varması ve kente ait olma hissini kent içi uygulamalarda sunabilmesidir (Geyik, 2010: 39).

Kenti sahiplenme, bireyin kenti koruması ve kentin gelişimine katkıda bulunma çabasıdır. Sahiplenme duygusu ile kente aidiyet birbiriyle oldukça ilişkilidir. Sahiplenmenin oluşabilmesi için öncelikli olarak aidiyet duygusunun sağlıklı bir biçimde gelişmiş olması gerekmektedir. Kente aidiyet için en önemli şey bireyin eve ait tahayyülleri ile kente ait tahayyüllerinin kesişmesidir (GENAR, 2006: 130).

Kent kurumlarına katılım, birey kentin kurumları ile kuracağı sağlıklı ilişkileri sayesinde hem kent çevresini anlayabilir hem de kente uygun bir hayat öğretisi benimseyebilir (Geyik, 2010). Bu nedenle, sivil toplum kuruluşlarına, kent konseylerine katılım göstermesi bir kentin sosyo-kültürel, ekonomik ve estetik bakımdan gelişmesini bakımından önem arz etmektedir.

Kent sorunlarıyla ilgilenme, kırsal alana göre birçok cazip unsuru bünyesinde barındıran kentler aynı zamanda kırsal alanda gözlenmeyen birçok sorunu da ihtiva etmektedir. Bu sorunları tamamen yok etmek zor olmakla birlikte en az seviyeye düşürmek mümkündür. Bu da bireylerin kente karşı duyarlı bir tutuma sahip olması ile mümkündür. Kent sorunlarına ve bu sorunların çözüm mekanizmalarına duysız birey, kentlilik bilincine sahip olmayan bir bireydir (Geyik, 2010: 39).

Kentsel farkındalık, kenti sahiplenme ve kentsel sorunlara duyarlılıkla ilgili olan kentsel farkındalık, bir kentte sunulan imkânları, noksanları ve değişiklikleri görebilme, kentin tarihi kültürü hakkında bilgi sahibi olma, kent yönetimlerin hizmet sunumlarını izleme gibi unsurlardan meydana gelir. Bu bağlamda farkındalık, peyzaj, altyapı ve üst yapı olanakları, yönetim, ekonomi gibi kentin asli unsurları hakkında bir değer yargısına sahip olmayı gerektirir (Mutlu, 2011: 6).

4. VERGİ BİLİNCİ İLE KENTLİLİK BİLİNCİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Vergi bilinci devletlerin yerine getirmekle yükümlü olduğu kamusal faaliyetlerin finansmanının bireylerin elde ettiği gelirden veya servetten karşılanması noktasında yine bireylerin sahip oldukları farkındalık olarak tanımlanabilir. Vergi bilincini sadece mükellefin vergi ödeme bilinci olarak tanımlanması yanılgıya düşülmesine sebebiyet verir. Vergi bilinci aynı zamanda mükelleflerin ödedikleri verginin hangi alanlarda kullanıldığına vakıf olması ve bu alanlarla ilgili denetimlerin varlığından haberdar olmasıdır. Vergi bilinci kısaca farkındalık ve bu farkındalık sonucunda bireylerin devlet içerisinde aktif rol almasıdır.

Kentlilik bilinci ise kişinin kendini kente karşı sorumlu ve kenti de kendisine ait hissetme durumudur. Bir kentin sahip olduğu doğal, tarihi ve kültürel değerlerin korunması ve yapılan yatırımlara sahip çıkılmasında, kentte yaşayan bireylerin kentlilik bilincine sahip olmaları büyük önem taşımaktadır.

Her iki kavram aslında birbiriyle bağlantılıdır. Özellikle kentlilik bilincine sahip bireyler kentin gelişimine sosyal ve soyut anlamda katkı sağlama ihtiyacı güttüğü gibi ekonomik ve somut bir fayda sağlayıcısı olma isteğinde olurlar. Nihayetinde vergi bilinci üzerinde daha teorik bir yapı yapıda olan kentlilik bilincinin hem doğrudan hem de dolaylı olarak etkisinin bulunduğu söylenebilir. Önemli olan bu iki kavram arasındaki ilişkinin sonuçları doğru olarak yorumlayabilmektir. Zira özelden kentlilik ve

dolayısıyla vergi bilinci oturmuş bireyler genelde devlet anlayışı gelişmiş toplumların kurulmasında etkin rol oynar.

5. ÇALIŞMANIN YÖNTEMİ

Araştırmanın hipotezi kentlilik bilinci gelişmiş bireylerin vergi bilincinin de gelişmiş olduğudur. Bu çalışma alan araştırması niteliğinde bir çalışma olup Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi öğrencilerinin kentlilik bilinci ve vergi bilinci algısı arasındaki ilişkiyi ortaya koymak amaçlanmıştır. Çalışmada veri toplama tekniği olarak anket kullanılmıştır. Literatürde kentlilik bilincine yönelik ve vergi bilincine yönelik farklı çalışmalar bulunmakla birlikte kentlilik bilinci ve vergi bilinci arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Araştırmada kullanılan anket formu hazırlanırken Acungil (2012), Şahin ve Yaylı (2016), Ercoşkun ve diğerleri (2016), Batmaz ve Gürer (2016), Mutlu'nun (2011) çalışmalarından faydalanılmıştır. Anket formu 28'likert ölçekli olmak üzere 35 kapalı uçlu sorudan oluşmuştur. Araştırmanın örnekleminin seçiminde tesadüfi örneklem tekniği kullanılmıştır. Basit tesadüfi örneklem yönteminde ana kitledeki her birimin örneğe girme olasılığı eşit hale getirmek esastır (İslamoğlu, 2011: 169-170). Araştırmanın evrenini Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi'nde öğrenim gören üniversite öğrencileri oluşturmuştur. Anket internet ortamında oluşturulmuş ve öğrencilerin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Baş'ın (2003: 46) belirttiği gibi örnek kütle için %5 hata payı %5 önem seviyesinde 384 anket yeterli olmak ile birlikte ankete katılan 400 öğrencinin anketine çalışmada yer verilmiştir. Ankete verilen cevaplar kodlanarak SPSS 16 paket programında analiz edilmiştir. Likert ölçeğindeki anket sorularına güvenilirlik analizi uygulanmış ve Cronbach Alpha katsayısı %75,2 bulunmuştur. $0,60 \leq \alpha < 0,80$ arasında çıkan değer anketin oldukça güvenilir olduğunu göstermektedir. Çalışma ile ilgili frekans ve Ki-kare analizlerine bakılmış olup, Ki-kare analizlerinin çoğunun anlamlı çıkmadığı görülmüştür (Ki-Kare testinde anlamlı bir farkın var olduğundan bahsedebilmek için anlamlılık değeri olan ve Asymp. Sig. (P) olarak ifade edilen değer 0,05'den küçük olması gerekmektedir (Altunışık vd., 2010: 224).

6. BULGULAR

Bu başlık altında çalışmada elde edilen verilerin analizlerine yer verilmiştir.

Tablo 1. Demografik Göstergeler Tablosu

		Frekans	Yüzde				
Cinsiyet	Kadın	252	63,0	Belediyenin Sorunları	Altyapı	104	26,0
	Erkek	148	37,0		Ulaşım	56	14,0
Toplam	400	100	Otopark Yetersizliği		19	4,8	
Doğum Yeri	İl	193	48,2		Yeşil Alan Yetersizliği	28	7,0
	İlçe	170	42,5		Temizlik	36	9,0
	Kasaba	6	1,5		Gürültü	19	4,8
	Köy	31	7,8		Plansız Yapılaşma	90	22,5
	Toplam	400	100		Vergilerin Fazla Olması	20	5,0
İkamet Edilen Yer	İl	211	52,8		Sağlık	21	5,2
	İlçe	132	33,0		Diğer	7	1,8
	Kasaba	11	2,8		Toplam	400	100

	Köy	46	11,5	Vergi Mükellefi Misi n	Evet	165	41,2
	Toplam	400	100		Hayır	235	58,8
					Toplam	400	100

Tablo 1'e göre ankete katılan bireylerin 2/3'ü kadın, 1/3'ü erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Katılımcıların büyük çoğunluğunun (%90,7) Devlet İstatistikleri Kurumu (günümüzdeki adı TÜİK) yayınlarında da belirtildiği gibi il ve ilçede yaşayan nüfus kentsel nüfus sayıldığı için (Keleş, 2008: 110) kentte doğduğu kabul edilmektedir. İkamet edilen yerde de %85,8'inin kentte yaşadığı görülmektedir. Katılımcıların şu an yaşadıkları kentte %26 ile altyapı sorunlarının, %22,5 ile plansız yapılaşmanın, %14 ile ulaşım sorunlarının ön plana çıktığını belirttiği görülmüştür. Her vatandaş gibi dolaylı ve doğrudan vergi mükellefi olan katılımcıların %58,8'inin bunun farkında olduğu, %41,2'sinin ise bunun farkında olmadığı görülmüştür.

Tablo 2.“Vergi vermek vatandaşlık görevidir” Frekans Tablosu

Vergi vermek vatandaşlık görevidir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	15	3,8
Katılmıyorum	19	4,8
Kararsızım	17	4,2
Katılıyorum	171	42,8
Kesinlikle Katılıyorum	178	44,5
Toplam	400	100,0

Tablo 2'de çalışmaya katılan öğrencilerin %87,3'ü vergi vermenin vatandaşlık görevi olduğunu ifade etmiştir. Katılımcıların vergi vermenin önemi hususunda bilgi sahibi olduğu görülmektedir.

Tablo 3.“Kentin gerçek sahibi kentte doğup büyüyendir” Frekans Tablosu

Kentin gerçek sahibi kentte doğup büyüyendir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	110	27,5
Katılmıyorum	188	47,0
Kararsızım	34	8,5
Katılıyorum	49	12,2
Kesinlikle Katılıyorum	19	4,8
Toplam	400	100,0

Tablo 3'de çalışmaya katılan öğrencilerin %74,5'i kentin gerçek sahibinin kentin gerçek sahibinin kentte doğup büyüyenlerin olmadığını düşündüğü görülmüştür.

Tablo 4.“Kentin gerçek sahibi kentte yaşayan herkeştir” Frekans Tablosu

Kentin gerçek sahibi kentte yaşayan herkeştir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	16	4,0
Katılmıyorum	36	9,0
Kararsızım	26	6,5
Katılıyorum	190	47,5
Kesinlikle Katılıyorum	132	33,0
Toplam	400	100,0

Tablo 4’de çalışmaya katılan öğrencilerin %80,5’i kentin gerçek sahibinin kentin gerçek sahibinin kentte yaşayan herkes olduğunu ifade etmiştir.

Tablo 5. “Kentın gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir” Frekans Tablosu

Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	7	1,8
Katılmıyorum	62	15,5
Kararsızım	24	6,0
Katılıyorum	197	49,2
Kesinlikle Katılıyorum	110	27,5
Toplam	400	100,0

Tablo 6. “Kentın gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk devlete ve belediyeye aittir” Frekans Tablosu

Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk devlete ve belediyeye aittir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	11	2,8
Katılmıyorum	37	9,2
Kararsızım	32	8,0
Katılıyorum	200	50,0
Kesinlikle Katılıyorum	120	30,0
Toplam	400	100,0

Tablo 5 ve 6 birlikte incelendiğinde çalışmaya katılan öğrencilerin %83,2’si kendini kentli olarak gördüğünü belirtmiştir. Kentte ikamet eden bireylerin oranı %85,8 olduğu dikkate alındığında kentte yaşayan herkesin kendini kentli olarak hissettiğini belirttiği kabul edilebilir.

Tablo 7. “Kendimi kentli olarak görüyorum” Frekans Tablosu

Kendimi kentli olarak görüyorum	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	12	2,2
Katılmıyorum	46	7,8
Kararsızım	65	6,8
Katılıyorum	207	55,2
Kesinlikle Katılıyorum	70	28,0
Toplam	400	100,0

Tablo 7’de çalışmaya katılan öğrencilerin %83,2’si kendini kentli olarak gördüğünü belirtmiştir. Kentte ikamet eden bireylerin oranı %85,8 olduğu dikkate alındığında kentte yaşayan herkesin kendini kentli olarak hissettiğini belirttiği kabul edilebilir.

Tablo 8. “Ödediğim vergilerle kentin gelişeceğine inanıyorum” Frekans Tablosu

Ödediğim vergilerle kentin gelişeceğine inanıyorum	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	46	11,5
Katılmıyorum	74	18,5
Kararsızım	69	17,2
Katılıyorum	166	41,0

Kesinlikle Katılıyorum	98	11,8
Toplam	400	100,0

Tablo 8’de çalışmaya katılan öğrencilerin %52,8’i ödediği/ödeyeceği vergilerle kentin gelişeceğini savunurken, %30’u bu görüşün aksini savunmuştur.

Tablo 9. “Kentte yaşayan vatandaşların hepsi vergi vermekle yükümlüdür” Frekans Tablosu

Kentte yaşayan vatandaşların hepsi vergi vermekle yükümlüdür	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	24	6,0
Katılmıyorum	71	17,8
Kararsızım	41	10,2
Katılıyorum	166	41,5
Kesinlikle Katılıyorum	98	24,5
Toplam	400	100,0

Tablo 9’da çalışmaya katılan öğrencilerin %66’sı kentin gelişimi için kentte yaşayan vatandaşların hepsi vergi vermekle yükümlü olduğunu, %28’i yükümlü olmadığını savunmuştur. Katılımcıların %28’inin vergiye bakışının pek olumlu olmadığı gözlemlenmektedir.

Tablo 10. “Vergi veren insan kentleşmiş insandır” Frekans Tablosu

Vergi veren insan kentleşmiş insandır	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	67	16,8
Katılmıyorum	159	39,8
Kararsızım	86	22,2
Katılıyorum	66	16,5
Kesinlikle Katılıyorum	19	4,8
Toplam	400	100,0

Tablo 10’da çalışmaya katılan öğrencilerin %56,6’sı vergi veren vatandaşın kentleşmiş insan olarak savunulamayacağını belirtmiştir. %21,3’ü ise tersini savunmuştur. Vergiye bakışın kent, köy ayrımı olmadan bireylerde gelişmiş olmasından dolayı bu ifadeye katılımın düşük çıktığı tahmin edilmektedir.

Tablo 11. “Vergiler, kent gelişimine olumlu etki yapar” Frekans Tablosu

Vergiler, kent gelişimine olumlu etki yapar	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	12	3,0
Katılmıyorum	34	8,5
Kararsızım	51	12,8
Katılıyorum	229	57,2
Kesinlikle Katılıyorum	74	18,5
Toplam	400	100,0

Tablo 11’de çalışmaya katılan öğrencilerin %75,7’si vergilerin kentin gelişimine olumlu etki yaptığını savunmuş, %11,5’i ise tersini savunmuştur. Kentin gelişimi için vergilerin önemi katılımcıların 3/4’ü tarafından da kabul edilmiştir. Katılımcıların %84’ü vergilerin belediyenin önemli bir kaynağı

olduğunu ifade ettiği düşünülürse bu ifadeye katılanların çoğunluğunun bu kaynakların kentin gelişimine de olumlu etki yaptığını düşündüğü görülmektedir.

Tablo 12. “Yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza gösteririm” Frekans Tablosu

Yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza gösteririm	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	65	16,2
Katılmıyorum	134	33,5
Kararsızım	81	20,2
Katılıyorum	89	22,2
Kesinlikle Katılıyorum	31	7,8
Toplam	400	100,0

Tablo 12’de çalışmaya katılan öğrencilerin %30,0’u yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza göstereceğini, %49,7’si ise buna rıza göstermeyeceğini belirtmiştir. Her ne kadar vergi ile ilgili konulardan katılımcıların bilinç düzeyi yüksek olarak görülse de iş fiiliyata geldiğinde bu oranların düştüğü görülmüştür.

Tablo 13. “Vergilerimle sunulmuş bir hizmete zarar verilmesine karşı çıkarım” Frekans Tablosu

Vergilerimle sunulmuş bir hizmete zarar verilmesine karşı çıkarım	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	6	1,5
Katılmıyorum	7	1,8
Kararsızım	22	5,5
Katılıyorum	209	52,2
Kesinlikle Katılıyorum	156	39,0
Toplam	400	100,0

Tablo 13’de çalışmaya katılan öğrencilerin %91,2’si vergilerimle sunulmuş bir hizmete zarar verilmesine karşı çıkacağını ifade etmiştir.

Tablo 14. “Yaşadığım kent verdiğim vergilerle ileride daha güzel bir yer haline gelecektir” Frekans Tablosu

Yaşadığım kent verdiğim vergilerle ileride daha güzel bir yer haline gelecektir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	16	4,0
Katılmıyorum	41	10,2
Kararsızım	94	23,5
Katılıyorum	190	47,5
Kesinlikle Katılıyorum	59	14,8
Toplam	400	100,0

Tablo 14’de çalışmaya katılan öğrencilerin %71’i yaşadığım kent verdiğim vergilerle ileride daha güzel bir yer haline geleceğini, %14,2’si tersini savunmuştur.

Tablo 15. “Vergi vermek beni yaşadığım kente ait hissettirir” Frekans Tablosu

Vergi vermek beni yaşadığım kente ait hissettirir	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	25	6,2
Katılmıyorum	88	22,0
Kararsızım	89	22,2
Katılıyorum	154	38,5

Kesinlikle Katılıyorum	44	11,0
Toplam	400	100,0

Tablo 15’de çalışmaya katılan öğrencilerin %49,5’i vergi vermenin kendini yaşadığı kente ait hissettireceğini, %28,2’si hissettirmeyeceğini ifade etmiştir.

Tablo 16. “Kentli olmanın en önemli gereği yatırımlara vergilerle katkı sunmaktır” Frekans Tablosu

Kentli olmanın en önemli gereği yatırımlara vergilerle katkı sunmaktır	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	17	4,2
Katılmıyorum	65	16,2
Kararsızım	103	25,8
Katılıyorum	176	44,0
Kesinlikle Katılıyorum	39	9,8
Toplam	400	100,0

Tablo 16’da çalışmaya katılan öğrencilerin %53,8’i kentli olmanın en önemli gereğinin yatırımlara vergilerle katkı sunmak olduğunu ifade ederken, 20,4’ü tersini ifade etmiştir.

Tablo 17. “Vergisini verdiğim için belediyenin sunacağı hizmetlerde benden fikir almasını isterim” Frekans Tablosu

Vergisini verdiğim için belediyenin sunacağı hizmetlerde benden fikir almasını isterim	Frekans	Yüzde
Kesinlikle Katılmıyorum	8	2,0
Katılmıyorum	29	7,2
Kararsızım	42	10,5
Katılıyorum	204	51,0
Kesinlikle Katılıyorum	117	29,2
Toplam	400	100,0

Tablo 17’de çalışmaya katılan öğrencilerin %80,2’si vergisini verdiğim için belediyenin sunacağı hizmetlerde benden fikir almasını istediğini belirtmiştir.

Tablo 18. “Vergiler Ödenmese Bile Belediyeler Hizmetlerini Gerçekleştirebilirler” İfadesi ile “Vergi Belediyenin Önemli Bir Geliridir” İfadeleri Arasındaki İlişki Tablosu

			Vergiler Ödenmese Bile Belediyeler Hizmetlerini Gerçekleştirebilirler					Toplam
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Vergi Belediyenin Önemli Bir Geliridir	Evet	Sayı	38	128	81	95	31	373
		Yüzde	10,2	34,3	21,7	25,5	8,3	100,0
	Hayır	Sayı	1	7	7	11	1	27
		Yüzde	3,7	25,9	25,9	40,7	3,7	100,0
	Toplam	Sayı	39	135	88	106	32	400
		Yüzde	9,8	33,8	22,0	26,5	8,0	100,0

Tablo 18’de vergi belediyenin önemli bir gelir kaynağıdır ifadesi ile vergiler ödenmese bile belediyeler hizmetlerini gerçekleştirebilirler ifadeleri arasındaki anlam ilişkisine bakılmış ve anlamlı

bir ilişki bulunamamıştır (x^2 : 0,320). Katılımcıların %44,5'i vergileri belediyenin önemli bir gelir kaynağı olarak görse de vergilerin ödenmemesi durumunda belediyenin hizmetlerini sunma konusunda sıkıntı yaşayacağını düşünmediklerini ifade ettikleri görülmektedir.

Tablo 19. “Kendimi Kentli Olarak Görüyorum” İfadesi ile “Kentli olmanın en büyük gereği yatırımlara vergilerle katkı sunmaktır” İfadeleri Arasındaki İlişki Tablosu

			Kentli olmanın en büyük gereği yatırımlara vergilerle katkı sunmaktır					Toplam
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Kendimi Kentli Olarak Görüyorum	Evet	Sayı	15	55	78	148	33	329
		Yüzde	4,6	16,7	23,7	45,0	10,0	100,0
	Hayır	Sayı	2	10	25	28	6	71
		Yüzde	2,8	14,1	35,2	39,4	8,5	100,0
	Toplam	Sayı	17	65	103	176	39	400
		Yüzde	4,2	16,2	25,8	44,0	9,8	100,0

Tablo 19’da kendimi kentli olarak görüyorum ifadesi ile kentli olmanın en büyük gereği yatırımlara vergilerle katkı sunmaktır ifadeleri arasındaki anlam ilişkisine bakılmış ve anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (x^2 : 0,376). Kendini kentli olarak ifade etmekle birlikte kentli olmanın gereğini yatırımlara vergi sunmak olarak görenlerin oranı %55,0, görmeyenlerin oranı %21,3 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 20. “Kendimi Kentli Olarak Görüyorum” İfadesi ile “Yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza gösteririm” İfadeleri Arasındaki İlişki Tablosu

			Yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza gösteririm					Toplam
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum	
Kendimi Kentli Olarak Görüyorum	Evet	Sayı	54	108	66	73	28	329
		Yüzde	16,4	32,8	20,1	22,2	8,5	100,0
	Hayır	Sayı	11	26	15	16	3	71
		Yüzde	15,5	36,6	221,1	22,5	4,2	100,0
	Toplam	Sayı	65	134	81	89	31	400
		Yüzde	16,2	33,5	20,2	22,2	7,8	100,0

Tablo 20’de kendimi kentli olarak görüyorum ifadesi ile yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza gösteririm ifadeleri arasındaki anlam ilişkisine bakılmış ve anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (x^2 : 0,791). Kendini kentli olarak gördüğünü ifade etmekle birlikte yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek

vergiler konulmasına rıza göstereceğini belirtenlerin oranı %30,7 iken, göstermeyeceğini belirtenlerin oranı %49,2 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 21. “Kendimi Kentli Olarak Görüyorum” İfadesi ile “Vergi vermek beni yaşadığım kente ait hissettirir” İfadeleri Arasındaki İlişki Tablosu

		Vergi vermek beni yaşadığım kente ait hissettirir					Toplam	
		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum		
Kendimi Kentli Olarak Görüyorum	Evet	Sayı	19	76	69	126	39	329
		Yüzde	5,8	23,1	21,0	38,3	11,9	100,0
	Hayır	Sayı	6	12	20	28	5	71
		Yüzde	8,5	16,9	28,2	39,4	7,0	100,0
	Toplam	Sayı	25	88	89	154	44	400
		Yüzde	6,2	22,0	22,2	38,5	11,0	100,0

Tablo 21’de Kendimi kentli olarak görüyorum ifadesi ile vergi vermek beni yaşadığım kente ait hissettirir ifadeleri arasındaki anlam ilişkisine bakılmış ve anlamlı bir ilişki bulunamamıştır (χ^2 : 0,367). Kendini kentli olarak gördüğünü ifade etmekle birlikte vergi vermenin kendini kente ait hissettireceğini ifade edenlerin oranı %50,2 iken, hissettirmeyeceğini ifade edenlerin oranı %28,6 olarak gerçekleşmiştir.

SONUÇ

Bir ülkenin gelişmişlik düzeyini belirleyen pek çok faktörün varlığından söz edilebilir. Bunların arasında istihdam düzeyi, gayrisafi yurt içi hâsıla gibi ekonomik faktörler olduğu gibi, devletin kamu gelirlerinin miktarı olarak değerlendirilebilecek mali faktörler ve sosyolojik bir faktör olan kentlilik bilinci düzeyi sayılabilir.

Bireyler kendilerini kente ne kadar ait hissetse de yaşadıkları kenti fazlasıyla benimsese de veya kentsel kurumlara katılım oranları yüksek olsa da nihayetinde bu gibi sosyal faktörlerin yanında ekonomik faktörlerde de rol almaları gerekir. Bu çerçevede ekonomik faktörlerin başında yer alan vergiye katılım önem arz etmektedir. Tabii burada hem kentlilik bilinci hem de vergi bilincinin yüksek olması (kentin gelişimi ve refah seviyesinin yükselmesi açısından) beklenmektedir. Bu nedenle genç nüfus profili yüksek olan ülkemizde eğitilmiş nüfus olarak addedilen üniversite öğrencilerinin algıları/görüşleri önem kazanmaktadır.

Bu çalışmada Gaziosmanpaşa Üniversitesi öğrencilerine yönelik anket uygulanmıştır. Ankete katılım gösteren 400 öğrencinin kentlilik bilinci ve vergi bilincini anlamaya yönelik sorulara verdiği yanıtlardan, kentlilik bilinci ve vergi bilincinin gelişmiş olduğu görülebilmektedir. Ancak kent ve vergi ile ilişkili analizlerde bu oranın farklılaştığı tespit edilmiş ve bunun nedeni ise vergilerin parasal bir değer olup mükelleflerin gelirine negatif etki yapacağı hususundaki korku/çekince olduğu tahmin

edilmektedir. Bunun da temel sebebinin Türkiye’de vergi ahlak düzeyinin düşük olmasıdır. Bireylerin kentlilik ve vergi bilincine verdikleri olumlu yanıtların fiiliyata geçirilmesi aşamasında aynı düzeyde olmadığı da tespit edilmiştir. Dikkat çeken bulgulardan birisi de vergi veren bireyin kendisini kente ait hissettiği ile ilgilidir. Zira burada araştırmaya katılanların yaklaşık %50’si vergi vermenin kendisini kente ait hissettireceğini belirtmiştir.

Bu genel veriler ışığında Türkiye’de vergi bilinci ile kentlilik bilincinin artırılmasına yönelik çalışmaların (eğitim, kentsel kurumlara katılım vb.) yaygınlaştırılması gerekmektedir. Böylelikle hem bölgesel hem de ülkesel kalkınmanın sağlanmasında etkin rol oynayabilecek bu faktörlerin etkinliği artırılmış olacaktır.

KAYNAKÇA

5393 Sayılı Belediye Kanunu.

Acungil, Yavuz (2012) *Küreselleşme Sürecinde Tokat’ta Kentlilik Bilinci*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Allingham, M., Sandmo, A. (1972) “Income Tax Evasion: A Theoretical Analysis”, *Journal of Public Economics*, 1, s.323–338.

Altunışık, R.; Coşkun, R.; Bayraktaroğlu, S.; Yıldırım, E. (2010) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, Sakarya: Sakarya Yayıncılık.

Baş, T. (2003) *Anket*, Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Batmaz, Nazlı Yücel ve Alper Gürer (2016), “Kırıkkale İlinin Kentlilik Bilinci Bağlamında Değerlendirilmesi Üzerine Bir Araştırma”, 4. *Uluslararası Kentsel ve Çevresel Sorunlar ve Politikalar Kongresi Bildirileri*, s. 163-177.

Buchanan, D., Huczynski, A. (1997) *Organizational Behaviour*, Third Edition, Milan: Prentice Hall,

Çoban, H. ve S. Sezgin (2004) “Vergi Mükelleflerinin Davranışları Üzerine Ampirik Bir İnceleme: Denizli Örneği”, Türkiye’de Vergi Kayıp ve Kaçakları, Önlenmesi Yolları, 19. *Türkiye Maliye Sempozyumu Bildirileri*, (776-792), Ankara: Yaklaşım Yayıncılık.

Dornstein, M. (1987) “Taxes: Attitudes and Perceptions and Their Social Bases”, *Journal of Economic Psychology*, 8, s. 55-76.

Dubin, J. A., Wilde, L. L. (1988) “An Empirical Analysis of Federal Income Tax Auditing and Compliance”, *National Tax Journal*, 41, s.61–74.

Ercoşkun, Özge Y., Ebru V. Öcalır Akünal, S. Bahar Yenigül, Leyla Alkan (2016), “Kentlilik Bilincini Oluşturan Göstergeler ve Kentlilik Bilincini Geliştirme Yolları”, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11, s. 4-23.

Es, M. (2008) “*Kent Bilinci ve Yerel Siyaset*”, Yerel Siyaset, Okutan Yayıncılık, s.s. 91-114, İstanbul.

GENAR (2006) *Konya’da Kent Kültürü ve Kentlilik Bilinci*, Sosyal Doku Projesi Kent Araştırmaları 3, İstanbul: Konya Büyükşehir Belediyesi.

Gerçek, A., M. Yüce, (1998) *Mükelleflerin Vergiye Yaklaşımı Açısından Türk Vergi Sisteminin Değerlendirilmesi*, Bursa: Bursa Ticaret ve Sanayi Odası.

Geyik, S. (2010) *Kırdan Kente Göç Sonrası Kentlilik Bilinci (Mevlana Mahallesi Örneği)*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

İnanç, H.ve Ünal, H. (2015) “Avrupa Yerel Özerklik Şartı ve Türkiye’de Belediyeler”. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (17), 1-24.

İpek, S. ve İ. Kaynar (2009) “Vergiye Gönüllü Uyum Konusunda Çanakkale İline Yönelik Ampirik Bir Çalışma”, *Yönetim ve Ekonomi*, 16(1), s.173–190.

İslamoğlu, A. H. (2011) *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*, İstanbul: Beta Yayınları.

Keleş, Ruşen (2008) *Kentleşme Politikası*, 10. Baskı, Ankara: İmge Kitabevi.

Muter, N.B., S. Sakınç, K. Çelebi (1993) *Mükelleflerin Vergi Karşısındaki Tutum ve Davranışları Araştırması*, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi.

Mutlu, Ahmet (2011) *Metropol Kent Samsun’da Kentlilik Bilinci, Orta Karadeniz Kalkınma Ajansı Proje Raporu*, Samsun.

Savaşan, F. ve Odabaş, H. (2005) “Türkiye’de Vergi Kayıp ve Kaçaklarının Nedenleri Üzerine Ampirik Bir Çalışma”, *Selçuk Üniversitesi İİBF, Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 5(10), s.1-28.

Schmolders, G. (1970) “Survey Research in Public Finance: A Behavioral Approach to Fiscal Theory”, *Public Finance*, 25, s.300–306.

Sencer, Y. (1979) *Türkiye’de Kentleşme Bir Toplumsal ve Kültürel Değişme Süreci*, Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.

Şahin, Kamil ve Hasan Yaylı (2016) “Geleneksel Göçebelikten Modern Göçlere Türkiye’de Gençlerin Kentlilik Bilinci: Kırıkkale Örneği Üzerinden Bir Analiz”, *Üçüncü Sektör Sosyal Ekonomi*, Sayı 51, s. 79-108.

T.C. Bayındırlık ve İskan Bakanlığı (2009) *Kentlilik Bilinci, Kültür ve Eğitim Komisyonu Raporu, Kentleşme Şurası*, Ankara.

Taytak, M. (2010) “İlköğretim II. Kademe Öğrencilerinde Vergi Bilincinin Tespiti: Ampirik Bir Araştırma”, *Maliye Dergisi*, (158), s.496-512.

Vogel, J. (1974) Taxation and Publicopinion in Sweden: An Interpretation of Recent Survey Data”, *National Tax Journal*, 27, s. 499–513.

Wenzel, M. (2004) “An Analysis of Norm Processes in Tax Compliance, *Journal of Economic Psychology*, 25, s. 213-228.

Yeşil, Murat ve Murat Yüksel (2016) “Ordu Kenti Örneğinde Kentlilik Bilinci, *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi*, 11, s. 43-65.

EK: Anket Formu

Bu anket Gaziosmanpaşa Üniversitesi öğrencilerinin günümüzde ve gelecekteki “kentlilik bilinci” ve “vergi bilinci” arasındaki ilişki algısını ölçmeyi amaçlamaktadır. Elde edilen veriler gizli tutulacak ve sonuçlar bilimsel araştırma maksadıyla kullanılacaktır. Değerli vaktinizi ayırıp ankete gösterdiğiniz ilgiden dolayı şimdiden teşekkür ederiz.

Arş. Gör. Dr. Yavuz Acungil
Yrd. Doç. Doğan Bozdoğan
Arş. Gör. Ümit Şimşek

A. Aşağıdaki “kentlilik bilinci” ve “vergi bilinci” ile ilgili ifadelere ne derecede katılıyorsunuz?

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1. Vergi devlet ve belediyeler tarafından alınır.	1	2	3	4	5
2. Vergi sadece tüzel kişilerden alınır.	1	2	3	4	5

3. Vergi hem gerçek hem tüzel kişilerden alınır.	1	2	3	4	5
4. Vergi karşılıksızdır.	1	2	3	4	5
5. Vergi parasal bir değerdir.	1	2	3	4	5
6. Vergi vermek vatandaşlık görevidir.	1	2	3	4	5
7. Kentin gerçek sahibi kentte doğup büyüyendir.	1	2	3	4	5
8. Kentin gerçek sahibi kentte yaşayan herkestir.	1	2	3	4	5
9. Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk kentte yaşayanlara aittir.	1	2	3	4	5
10. Kentin gerek fiziki gerekse sosyal açıdan gelişmesinde, daha düzenli ve yaşanabilir bir yer olmasında en büyük sorumluluk devlete ve belediyeye aittir.	1	2	3	4	5
11. Kentli olmak toplumla uyumlu yaşamayı gerektirir.	1	2	3	4	5
12. Kentle ilgili güncel gelişmeleri yerel gazetelerden takip ederim.	1	2	3	4	5
13. Kentle ilgili güncel gelişmeleri internette takip ederim.	1	2	3	4	5
14. Ödediğim vergilerle kentin gelişeceğine inanıyorum.	1	2	3	4	5
15. Kentte yaşayan vatandaşların hepsi vergi vermekle yükümlüdür.	1	2	3	4	5
16. Vergi veren insan kentleşmiş insandır.	1	2	3	4	5
17. Vergiler, kent gelişimine olumlu etki yapar.	1	2	3	4	5
18. Belediye tarafından sunulan hizmetlere verilen zararlar kendimi kötü hissettirir.	1	2	3	4	5
19. Yaşadığım/yaşayacağım kentte altyapı donanımlarının geliştirilmesi için ek vergiler konulmasına rıza gösteririm.	1	2	3	4	5
20. Vergilerimle sunulmuş bir hizmete zarar verilmesine karşı çıkarım.	1	2	3	4	5
21. Yaşadığım kent verdiğim vergilerle ileride daha güzel bir yer haline gelecektir.	1	2	3	4	5
22. Verdiğim vergilerin bana hizmet olarak döndüğünü düşünüyorum.	1	2	3	4	5
23. Vergi vermek beni yaşadığım kente ait hissettirir.	1	2	3	4	5
24. Verdiğim vergilerin karşılığında hizmet almadığım belediye başkanına/partiye sonraki seçimlerde oy vermem.	1	2	3	4	5
25. Kentli olmanın en önemli gereği yatırımlara vergilerle katkı sunmaktır.	1	2	3	4	5
26. Vergisini verdiğim için belediyenin sunacağı hizmetlerde benden fikir almasını isterim.	1	2	3	4	5
27. Belediyelerin aldığı dolaylı vergiler (Çevre Temizlik Vergisi gibi) vergi bilincini ve kentlilik bilincini zayıflatmaktadır.	1	2	3	4	5
28. Vergiler ödenmese bile belediyeler hizmetlerini gerçekleştirebilirler.	1	2	3	4	5

B. Aşağıdaki soruları cevaplayınız.

1. Cinsiyetiniz ?

(a) Erkek (b) Kadın

2. Doğum yeriniz?

(a) İl (b) İlçe (c) Kasaba (d) Köy

3. Nerede ikamet ediyordunuz?

(a) İl (b) İlçe (c) Kasaba (d) Köy

4. Size göre belediyenizdeki en önemli sorun nedir? (Birden fazla işaretleyebilirsiniz)

(a) Altyapı (Yol, su, elektrik, kanalizasyon) hizmetlerinin yetersizliği

(b) Ulaşım sorunu

(c) Otopark yetersizliği

(d) Yeşil alan yetersizliği

(e) Temizlik sorunu

- (f) Gürültünün fazla olması
- (g) Plansız yapılaşmanın olması
- (h) Vergi, Resim, Harç ve benzeri mali yükümlülüklerin fazla olması
- (i) Sağlık hizmetlerinin yetersizliği
- (i) Diğer.....

5. Vergi mükellefiyim (a) Evet (b) Hayır

6. Kendimi kentli olarak görüyorum. (a) Evet (b) Hayır

7. Vergi belediyenin önemli bir gelirdir. (a) Evet (b) Hayır